

REPUBLIKA SLOVENIJA

INFORMACIJSKI
POOBlašČENEC

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana
T: 01 230 9730
F: 01 230 9778
gp.ip@ip-rs.si
www.ip-rs.si

Številka: 007-72/2021/2

Datum: 14. 1. 2021

Ministrstvo za pravosodje
gp.mp@gov.si

ZADEVA: predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o notariatu – EVA: 2021–2030–0053 – MNENJE

ZVEZA: vaš dopis št. IPP 704-23/2021/1 z dne 22. 12. 2021 in priloženo gradivo

Spoštovani,

na podlagi vašega zaprosila prejetega dne 23. 12. 2021, 48. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1) ter 57. člena Uredbe (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter razveljavitvi Direktive 95/46/ES (Splošna uredba) v nadaljevanju posredujemo mnenje Informacijskega pooblaščenca (IP) k prejetemu predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o notariatu – EVA: 2021–2030–0053 (predlog zakona).

Kot ugotavlja IP, se na obdelavo osebnih podatkov nanašajo zlasti 2., 3., 5., 10., 14., 15. in 29. člen. V nadaljevanju izpostavljamo nekatere bistvene pomanjkljivosti predloga zakona z vidika varstva osebnih podatkov. IP pa se v delu, ki presega vprašanja zakonitosti obdelav osebnih podatkov, ne opredeljuje do določb, ki pomenijo izvajanje predpisov o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja, saj zanje ni pristojen.

K 2. in 3. členu (neposreden elektronski dostop notarjev do uradnih evidenc, registrov in javnih knjig ter povezovanje zbirk)

Z vidika načela sorazmernosti želimo zlasti opozoriti na neustreznost splošne in vsebinsko odprte določbe predlaganega drugega odstavka novega 5.a člena ZN glede neposrednega elektronskega dostopa in povezovanja zbirk notarjev z neomejenim naborom uradnih evidenc, registrov in javnih knjig, ki jih vodijo državni organi, organi samoupravnih lokalnih skupnosti ali nosilci javnih pooblastil in, ki predstavljajo zbirke osebnih podatkov. Predlog zakona namreč ne določa izčrpno niti nabora zbirk niti nabora osebnih podatkov, ki naj bi se na ta način množično obdelovali.

Prav tako IP iz prejetega grdiva ni razbral, da bi bila v zvezi s predlaganimi zakonskimi določbami izvedena predhodna ocena učinka v zvezi z varstvom podatkov, ki bi bila po mnenju IP vsekakor potrebna v skladu s 35. členom Splošne uredbe. Iz gradiva tudi ni razbrati, kako naj bi bila v zvezi s tem naslovljena tveganja za varstvo podatkov in pravice posameznikov, ki jih prinaša takšen množičen neposreden elektronski dostop do neomejenega števila zbirk osebnih podatkov. Zgolj zakonska omejitve, da lahko notar pri tem dostopa le do tistega nabora oziroma obsega podatkov, ki je dejansko potreben za opravljanje posamične notarske storitve za določeno stranko ali za določene stranke, ki so vključene v to storitev, ne predstavlja zadostne omejitve nabora osebnih podatkov glede na tveganja.

V skladu z Ustavo RS je država ne le dožna spoštovati varstvo osebnih podatkov, ampak je dolžna obdelavo osebnih podatkov tudi zakonsko urediti. V tem kontekstu opozarjamo, da morajo biti v skladu z 38. členom Ustave RS nabor in namen zbiranja osebnih podatkov določeni z zakonom. Njihovo opredeljevanje zgolj s podzakonskim aktom ali drugim podobnim splošnim aktom, kot je npr. dogovor med notarsko zbornico in posameznimi upravljavci zbirk osebnih podatkov, ne bi bilo ustrezno. Iz zakona namreč ni jasno razvidno, kateri konkretni osebni podatki, naj bi bili predmet neposrednega dostopa (ki po naravi prinaša drugačna tveganja kot dostop na podlagi vsakokratne zahteve, ki jo mora upravljavec odobriti) niti niso izčrpno navedene zbirke osebnih podatkov, do katerih bodo vsi notarji lahko dostopali. Vsako zakonsko urejanje obdelave osebnih podatkov pa mora biti tudi v skladu z načelom sorazmernosti – poseg v informacijsko zasebnost posameznika mora biti potreben in nujen za doseg zasledovanega ustavno legitimnega cilja (javna korist ali varstvo pravic drugih) ter v sorazmerju s pomembnostjo tega cilja (tretji odstavek 15. člena Ustave RS). To še posebej velja v primeru množičnih oblik elektronskega dostopa do velike količine (vseh obstoječih) zbirk osebnih podatkov v javnem sektorju. Tovrstni posegi v zasebnost posameznikov so torej dopustni le v obsegu, ki prestopa t.i. strogi test sorazmernosti in ne na zalogo.

Prav tako tudi nov 5.b člen v prvem odstavku določa široko podlago za povezovanje uradnih evidenc, registrov in javnih knjig ter drugih zbirk osebnih podatkov z informacijskim sistemom za podporo poslovanja notarja, pri čemer predlog zakona izrecno ne omejuje nabora zbirk in osebnih podatkov, ki bodo na ta način predmet povezovanja zgolj na zbirke in osebne podatke navedene v drugem odstavku 5.b člena predloga zakona. V izogib drugačnim tolmačenjem in s ciljem zagotavljanja ustrezne zakonske določenosti obdelav osebnih podatkov IP meni, da bi bilo treba v prvem odstavku 5.b člena izrecno opredeliti, da so lahko predmet povezovanja, ko gre za obdelavo osebnih podatkov zgolj zbirke osebnih podatkov in osebni podatki navedeni v drugem odstavku 5.b člena oziroma zbirke osebnih podatkov, za katere takšno povezovanje, namen povezovanja in konkretne osebne podatke, ki so predmet povezovanja, predvideva drug zakon.

Dodatno glede roka hrambe osebnih podatkov, ki bodo predmet obdelav na podlagi 5.a člena IP opozarja, da ni jasna oz. ni konsistentna z drugimi predpisi glede hrambe dokumentacije notarjev določba 5. odstavka 5.a člena predloga zakona, ki na splošno predvideva izbris oziroma anonimizacijo vseh osebnih podatkov, ki jih za namene opravljanja notarskih storitev pridobiva notar. Dokumentacija in osebni podatki v njej so namreč predmet hrambe v povezavi z ustreznimi roki hrambe dokumentarnega in arhivskega gradiva in morebitnih postopkovnih predpisov, ki urejajo hrambo po posameznih področjih. V tem kontekstu je določba 5. odstavka 5.a člena dejansko zavajajoča oziroma je v praksi ne bo mogoče izvajati niti enotno razlagati v povezavi s posameznimi postopkovnimi in drugimi predpisi. Zato IP predlaga, da se določba ustrezno dopolni in konkretizira na način, da bo jasno, katere osebne podatke, za katere namene in v katerih zbirkah se hrani in katere osebne podatke se briše ter kdaj.

IP ob tem poudarja, vsekakor nima nobenih zadržkov, da se poslovanje notarjev ustrezno olajša z uporabo modernih tehnologij, to je celo nujno. Mora pa takšno urejanje potekati na način, ki posameznikom zagotavlja ustrezno varstvo osebnih podatkov in pravočasno naslovitev tveganj, ki jih tovrstne oblike množičnih obdelav osebnih podatkov prinašajo, zato predlagamo, da zgoraj navedene določbe ustrezno dopolnite in uskladite s 15. in 38. členom Ustave RS ter Splošno uredbo o varstvu podatkov.

K 13., 14. in 15. členu

IP želi glede obdelave osebnih podatkov v zvezi z uporabo video-komunikacijskih sistemov, sredstev za videoidentifikacijo in morebitnega snemanja procesnih dejanj notarjev opozoriti na obveznost zagotavljanja vseh ukrepov varovanja in varnosti osebnih podatkov v zvezi s tem, kar vključuje zakonitost obdelave in hrambe osebnih podatkov v zvezi s tem (še posebej to velja za biometrične

podatke) ter ustrezno in pravočasno naslovitev tveganj, ki jih takšna obdelava prinaša. Glede na široke tehničnih možnosti izvedbe teh ukrepov se zastavlja zlasti vprašanje, katere osebne podatke bodo notarji v zvezi s tem potencialno (dodatno) hranili in obdelovali, to pa ne more biti materija, ki bo prepuščena v prosto presojo in opredelitev Notarski zbornici Slovenije in podzakonskemu aktu ministrstva. Poleg tega mora takšna programska oprema ustrezno upoštevati npr. razmerja in vloge posameznih deležnikov, vprašanje morebitnega skupnega upravljanstva notarjev in Notarske zbornice Slovenije, medsebojne odgovornosti glede zagotavljanja spoštovanja določb Splošne uredbe in ukrepanja v primeru morebitnih kršitev, omejevanje dostopa nepooblaščenim osebam, ustrezne roke hrambe ipd. Zastavlja se tudi vprašanje, ali bo v povezavi z uporabo video-komunikacijskega sistema ter poslovanjem na daljavo prihajalo do avtomatiziranega sprejemanja posameznih odločitev v teku postopka.

Glede na navedeno gre pri vzpostavitvi video-komunikacijskega sistema za sestavo notarskih listin brez dvoma za materijo, ki zahteva predhodno izvedbo ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov na podlagi 35. člena Splošne uredbe pred uvedbo uporabe tovrstnih sistemov, s katerimi se bodo obdelovali osebni podatki.

Gre za materijo, ki se pretežno lahko uredi s podzakonskim aktom, upoštevajoč določbe 38. člena Ustave RS pa bi bilo vsaj namen uporabe, nabor osebnih podatkov, bistvene elemente in omejitve sistema, rok hrambe in pravice do obdelave smiselno urediti z zakonom.

K 29. členu

IP opozarja, da ni ustrezna spremenjena določba tretjega odstavka 108.a člena ZN (enako velja za že veljavno določbo), ki predvideva, da se s podzakonskim aktom določa način dostopa in upravičence za dostop do centralnega registra oporok, saj omogoča tolmačenje, da se ta del obdelave osebnih podatkov na ta način uredi drugače, kot to določa zakon.

Hvala za sodelovanje in lep pozdrav.

Mojca Prelesnik, univ. dipl. prav.,
informacijska pooblaščenka

Pripravila:
Alenka Jerše, univ. dipl. prav.
namestnica informacijske pooblaščenke